

вже зарекомендували себе та підтвердили свою ефективність. Наведений перелік не вичерпним, тому є необхідність постійно моніторити сучасні можливості для інвестування коштів і в інші, вигідні проєкти.

Список використаних джерел

1. Чи варто зараз інвестувати у нерухомість? Пояснюють фахівці [Електронний ресурс] / Інформаційне агентство Galnet. - Режим доступу: <https://galnet.fm/chy-var-to-zaraz-investuvaty-u-neruhomist/>
2. Жуки та готівка: топ-6 варіантів для інвестицій у 2021 році [Електронний ресурс] / Електронний журнал «Економіка України». - Режим доступу: <https://thepage.ua/ua/economy/zhuki-ta-gotivka-top-6-variantiv-dlya-investicij-u-2021-roci>
3. Гроші в ізоляції. Куди інвестувати під час коронакризи [Електронний ресурс] / Електронний журнал «Mind». - Режим доступу: <https://mind.ua/openmind/20217978-groshi-v-izolyaciyi-kudi-investuvati-pid-chas-koronakrizi>
4. Офіційний сайт сімейних молочних ферм [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://invest.smf.org.ua/?utm_source=fb&utm_medium=cpc&utm_campaign=retar&utm_content=long&fbclid=IwAR1ehfO5lDq6VQLkc3_eGVlbSpTZLRL9WuIpBwd72tyMM1aPc5WST-G7x1A

Белорус А. В., здобувачка вищої освіти 1 курсу, група МФПп-201,
Мельник В. О., здобувачка вищої освіти 1 курсу, група МФПп-201.

Науковий керівник – **Парубець О. М.**, д.е.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Фундаментом економічної безпеки будь-якої держави є виробництво. В сьогоденних непростих умовах на національному, регіональному та місцевому рівнях органи влади повинні забезпечити відповідний захист виробничої сфери національної економіки, підвищити рівень захисту національного виробника від недобросовісної конкуренції. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, до складу останньої входить і виробнича безпека.

Виробнича безпека - це стан виробничої сфери країни, за якого забезпечується максимально ефективно використання наявних виробничих потужностей у країні [1].

У період економічної кризи рівень виробничої безпеки потребує детального вивчення. Немає єдиної класифікації реальних та потенційних загроз виробничої безпеки. Відповідно до Указу Президента України «Про Стратегію національної безпеки України» [2] виокремлено поточні та прогнозовані загрози виробничій безпеці, основними серед яких є: зростання техногенного навантаження на навколишнє природне середовище; інформатизація економіки і суспільства; впровадження штучного інтелекту; низький рівень захисту права власності; зростання кібератак; "відтік" з України досвідчених кваліфікованих спеціалістів тощо.

У сучасних реаліях забезпечити достатній рівень виробничої безпеки можливо за рахунок розвитку онлайн-логістики, онлайн-маркетингу, фінансовому плануванню та прогнозуванню, впровадженню новітніх інформаційних технологій та штучного інтелекту. Це можна зробити лише при наявності достатньої кількості матеріальних, трудових, інформаційних та фінансових ресурсів. Важливу роль в процесі інноваційно-інвестиційно оновлення виробничих підприємств відіграють кваліфіковані кадри та зменшення на цей процес впливу людського фактору.

Проаналізуємо основні складові виробничої безпеки. У таблиці 1 наведено кількість суб'єктів господарювання виробничої сфери економіки України.

Таблиця 1 – Кількість суб'єктів господарювання виробничої сфери

Рік	Кількість суб'єктів господарювання, од.	Підприємства, од.	Фізичні особи-підприємці, од.
2017	123876	42026	81850
2018	125859	44425	81434
2019	130324	47679	82645

Джерело: складено авторами на основі даних [3].

Згідно з даними таблиці 1, бачимо, що кількість суб'єктів господарювання виробничої сфери економіки України за роки періоду, що аналізується має постійну тенденцію до зростання. При цьому найбільшу кількість в промисловості займають фізичні особи-підприємства.

Однією із загроз, виділених Стратегією національної безпеки України, є посилення «відтоку» досвідчених кваліфікованих спеціалістів та молодих талановитих кадрів [2]. У табл. 2 наведена середньооблікова кількість штатних працівників зайнятих у промисловості.

Відповідно до даних рис.1 варто зазначити, що середньооблікова кількість штатних працівників зайнятих у промисловості за роки періоду, що аналізується має тенденцію до зниження.

Таблиця 2 – Середньооблікова кількість штатних працівників зайнятих у промисловості

Роки	Усього осіб	з них у фізичних осіб-підприємців, осіб/	у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності
2017	2334361	182708	7,8
2018	2317627	207601	9,0
2019	2254441	198069	8,8

Джерело: складено авторами на основі даних [3].

Дана ситуація в першу чергу пов'язана зі зниженням фінансових результатів діяльності виробничих підприємств, що неминуче призводить до скорочення обсягів їх діяльності і штату працівників.

Наступним показником виробничої безпеки є фінансові результати діяльності виробничих підприємств, основним серед яких є чистий прибуток (див. табл. 3).

Відповідно до даних таблиці, кількість виробничих підприємств, що отримують чистий прибуток змінюється не суттєво і у 2019 р. складала 71,7 %. Кількість збиткових підприємств у 2019 р. становить 28,3%. Скорочення розміру чистого прибутку свідчить про зниження попиту на продукцію підприємств, що призводить до зниження доходів підприємств, унеможливує використання коштів на інноваційне оновлення виробництва, розширення обсягів та асортименту товарів. Це спричиняє моральний та фізичний знос обладнання та технологій, зростання собівартості та ціни продукції при низькій її якості.

Таблиця 3 – Чистий прибуток підприємств виробничої сфери

Роки	чистий прибуток (збиток), тис.грн	підприємства, які одержали прибуток		підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис.грн	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис.грн
2017	56124026,4	71,4	195352165,3	28,6	139228138,9
2018	109288779,8	72,4	233568655,7	27,6	124279875,9
2019	133701590,3	71,7	243492995,1	28,3	109791404,8

Джерело: складено за даними авторами на основі даних [3].

Отже, на основі проведеного аналізу можна виділити наступні загрози виробничої безпеки:

1. Майже третина виробничих підприємств є збитковими.
 2. Знижується середньооблікова кількість штатних працівників у промисловості.
 3. Неєфективна інноваційна політика, затримка з впровадженням новітніх технологій у виробництво.
 4. Значне зношення основних виробничих фондів на рівні 59,1 % у 2019 р.
- Заходами, щодо усунення загроз виробничій безпеці є наступні:
- модернізація та оновлення основних фондів виробничих підприємств, визначення ефективної амортизаційної політики;
 - залучення інвестиції для фінансування високотехнологічного обладнання, впровадження інформаційних технологій та штучного інтелекту;
 - інформатизація і цифровізація виробничих процесів;
 - створення сприятливих умов для розвитку науки, розбудови науково-дослідницької інфраструктури.

Погіршення рівня виробничої безпеки спричиняє збільшення технічної та технологічної відсталості України, що підтверджує недостатній розвиток високотехнологічної промислової продукції. Виникає стагнація економічного сектору та зниження конкурентоспроможності національного виробництва, що в результаті може призвести на навантаження на державний та місцевий бюджети, спричинить зростання їх дефіциту. Також на нашу думку суттєвою перешкодою на шляху забезпечення виробничої безпеки можна вважати сировинну економічну модель України, яку потрібно змінювати на модель з доданою вартістю.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
2. Про Стратегію національної безпеки України. Указ Президента України №392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
3. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>